Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0231

Teine ülemaailmne sotsiaalarengu tippkohtumine

Euroopa Parlamendi 9. oktoobri 2025. aasta resolutsioon teise ülemaailmse sotsiaalarengu tippkohtumise kohta (2025/2654(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 3,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 9, 10, 19, 45–48 ja 145–161,

– võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,

– võttes arvesse Euroopa sotsiaalhartat,

– võttes arvesse majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti,

– võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mille nõukogu, Euroopa Parlament ja komisjon kuulutasid välja ja allkirjastasid 17. novembril 2017,

– võttes arvesse Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava ja selle 2030. aasta peamisi eesmärke,

– võttes arvesse 16. aprillil 2024. aastal Euroopa Parlamendi, komisjoni, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning nõukogu poolt allkirjastatud La Hulpe’i deklaratsiooni Euroopa sotsiaalõiguste samba tuleviku kohta,

– võttes arvesse Euroopa lastegarantiid,

– võttes arvesse ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegiat ja naiste õiguste tegevuskava,

– võttes arvesse puuetega inimeste õiguste Euroopa strateegiat,

– võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) kestliku

arengu eesmärke, eriti 1., 2., 8. ja 10. eesmärki,

– võttes arvesse Kopenhaageni 14. märtsi 1995. aasta deklaratsiooni sotsiaalarengu kohta,

– võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) põhikonventsioone,

– võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 16. juuli 2024. aasta resolutsiooni 78/318 ülemaailmse sotsiaaltippkohtumise „Teine ülemaailmne sotsiaalarengu tippkohtumine“ üksikasjade kohta,

– võttes arvesse ÜRO 2024. aasta septembri tippkohtumisel kokku lepitud tulevikupakti,

– võttes arvesse 2023. aasta septembris ÜRO Peaassamblee egiidi all toimunud kestliku arengu kõrgetasemelisel poliitilisel foorumil vastu võetud poliitilist deklaratsiooni,

– võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 2,

– võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et kestlik areng on üks ELi lepingu aluspõhimõtteid; arvestades, et 17 kestliku arengu eesmärki on kõigi ÜRO liikmesriikide poolt 2015. aastal vastu võetud kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 kesksel kohal; arvestades, et ELi pühendumus kestliku arengu tegevuskavale aastani 2030 väljendub ümberkujundavates ELi poliitikavaldkondades;

B. arvestades, et kogu ELis püsib inimeste ja piirkondade vahel märkimisväärne ebavõrdsus, eelkõige sissetulekute ja sooline ebavõrdsus, samal ajal kui inflatsioon ja elukalliduse tõus mõjutavad ebaproportsionaalselt madala sissetulekuga ja vähekaitstud kodumajapidamisi; arvestades, et eluasemekriis on kogu ELis endiselt suur probleem, mis põhjustab eluasemega seotud tõrjutust ja ebakindlust, suuremaid eluasemekulusid ja eluaseme ebapiisavust; arvestades, et need probleemid kahjustavad sotsiaalset ühtekuuluvust, ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ja ELis elavate inimeste heaolu; arvestades, et mõningate uuringute kohaselt kuulub Euroopa kõige rikkamale 10 %-le koguni 67 % jõukusest, samal ajal kui alla keskmise jäävale poolele kuulub vaid 1,2 %[1]; arvestades, et 2023. aastal oli ELi 27 liikmesriigi Gini koefitsient 29,6 %, mis on 2014. aastast saadik veidi vähenenud, ent

[1] Global Wealth Report 2023, Credit Suisse AG.

13 liikmesriigis keskmisest kõrgem[2];

C. arvestades, et EL on seadnud Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas eesmärgiks vähendada 2030. aastaks vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arvu vähemalt 15 miljoni võrra, sealhulgas vähemalt viie miljoni lapse võrra; arvestades, et peaaegu pooltes liikmesriikides näitavad andmed kahetsusväärselt, et vaesuse vähendamisel liigutakse edusammude asemel vastupidises suunas; arvestades, et iga viies laps ELis on endiselt vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus; arvestades, et kui praegune suundumus jätkub, jääb ELil 2030. aasta eesmärk saavutamata; arvestades, et peale selle mõjutab rohkem kui kümnendikku eurooplastest energiaostuvõimetus, mis süvendab ebavõrdsust; arvestades, et kogu maailmas on olukord veelgi halvem, kuna ligi 700 miljonit inimest elab äärmises vaesuses ning 2,8 miljardit inimest elab tingimustes, mis jäävad äärmise vaesuse piiri ja 6,85 USA dollari suuruse päevasissetuleku standardi vahele[3], ning kuni 35 % vaesusest välja saanud inimestest on viimase kolme aastakümne jooksul sellesse tagasi langenud;

D. arvestades, et edusamme on tehtud ELi tööhõive-eesmärgi saavutamisel, st selleks, et 20–64 aasta vanustest inimestest vähemalt 78 % osaleks 2030. aastaks tööhõives; arvestades, et komisjoni 2024. aasta sügisese majandusprognoosi kohaselt jõuab ELi tööhõive määr 75,8 %-ni; arvestades, et kahes kolmandikus liikmesriikidest oli tööhõive kasv 2023. aastal kavakohane, et saavutada riiklik 2030. aasta eesmärk; arvestades, et siiski esineb endiselt suuri probleeme, näiteks mõnes liikmesriigis sooline tööhõivelõhe ja kõrge töötuse määr, püsiv tööturu killustatus, puudujäägid sotsiaalkaitses, ebakindla ja mittestandardse töö suur osakaal[4] ning jätkuv ebavõrdsus kvaliteetsetele töökohtadele juurdepääsul eri sektorites ja piirkondades; arvestades, et 2024. aastal oli vaesuse ohus 66,6 % töötutest ja 10,9 % töötavatest inimestest[5];

E. arvestades, et kehvad õpitulemused seoses põhioskustega, nagu lugemisokus ning matemaatika ja loodusteaduste alased teadmised, on ELis suurenemas, eriti ebasoodsas olukorras olevate õppijate seas; arvestades, et selline hariduslik ebavõrdsus kahjustab võrdset juurdepääsu täiendusõppele, koolitusvõimalustele ja kvaliteetsetele

---

2 „Living conditions in Europe - income distribution and income inequality“ (Elamistingimused Euroopas – sissetulekute jaotus ja sissetulekute ebavõrdsus), Eurostat, november 2024.

3 „Poverty, Prosperity, and Planet Report 2024“ (Vaesus, heaolu ja planeeti käsitlev 2024. aasta aruanne), Maailmapank.

4 „Living and working in Europe 2024“ (Elamine ja töötamine Euroopas 2024. aastal), Eurofound, 2025.

5 „Living conditions in Europe - poverty and social exclusion“ (Elamistingimused Euroopas – vaesus ja sotsiaalne tõrjutus), Eurostat, aprill 2025.

töökohtadele ning aitab kaasa sotsiaalse ja tööturualase tõrjutuse püsimisele;

F. arvestades, et EL on seadnud eesmärgiks, et 2030. aastaks peaks vähemalt 60 % täiskasvanutest osalema igal aastal mõnel koolitusel; arvestades, et liikmesriigid on seadnud selle peamise eesmärgi saavutamiseks riiklikud eesmärgid, ja arvestades, et praegune osalemismäär on liikmesriikides vaid 39,5 %;

G. arvestades, et demograafilised probleemid, sealhulgas elanikkonna vananemine, madal sündimus ja maapiirkondade rahvastikukadu, eelkõige noorte suundumine linnapiirkondadesse, võivad süvendada majanduslikku ebavõrdsust ning kahjustada sotsiaalset progressi ja ELi piirkondade atraktiivsust, tööturge, avalikku taristut ning sellest tulenevalt ka sotsiaalhoolekandesüsteemide kestlikkust ja suurendavad veelgi piirkondlikke erinevusi ELis; arvestades, et need probleemid on ELi majanduse jaoks seega struktuurne proovikivi; arvestades, et rändajate integreerimine tööturule võib leevendada tööjõupuudust; arvestades, et madalat sündimust soodustavad muu hulgas märkimisväärselt üldise juurdepääsu puudumine lapsehoiule (vanuses 0–3 aastat) ja kolmanda taseme haridusele, taskukohaste eluasemete puudus, lapsetoetuste puudumine või ebapiisavus ning ebapiisavalt tasustatud vanemapuhkus;

H. arvestades, et tööjõu ja oskuste nappus suureneb kogu ELis ning seda põhjustavad demograafilised muutused, rohe- ja digipööre ning nõudlus uute oskuste järele; arvestades, et halvad töötingimused ja oskuste mittevastavus tööturu vajadustele piiravad otseselt ELi suutlikkust meelitada ligi ja hoida nii kolmandatest riikidest kui ka EList pärit talente; arvestades, et nende probleemide lahendamisele võib aidata kaasa kvaliteetne tööhõive koos kõrgemate palkade ja töökohtade stabiilsusega ning kolmandate riikide kodanike integreerimine tööturule;

I. arvestades, et Eurofoundi 2024. aasta aruande kohaselt on enesetappude määr pärast aastakümnete pikkust langust alates 2021. aastast tõusnud; arvestades, et töö- ja elamistingimustega seotud vaimse tervise häirete põhjuste kõrvaldamiseks tuleb rohkem ära teha[6];

J. arvestades, et sotsiaalmajandus, sealhulgas sotsiaalsed ettevõtted, hõlmavad mitmesuguseid avaliku sektori asutustest sõltumatuid eraõiguslikke üksusi, nagu ühistud, vastastikuse abi ühingud, ühendused (sealhulgas heategevusorganisatsioonid), sihtasutused (sealhulgas töölõimimisega tegelevad sotsiaalsed ettevõtted ja muud õiguslikud vormid olenevalt igast ELi liikmesriigist); arvestades, et

---

6 „Mental health in the European Union and Norway: risk groups, trends, services and policies“ (Vaimne tervis Euroopa Liidus ja Norras: riskirühmad, suundumused, teenused ja poliitika), Eurofound, valmib 2025. aastal.

need mitmesugustes majandussektorites tegutsevad ettevõtted ja organisatsioonid jagavad tugevat identiteeti, mis põhineb ühistel väärtustel ja omadustel, nagu sooline võrdõiguslikkus, kohalik ja piirkondlik vastutus, tundlikkus kliima- ja keskkonnaprobleemide suhtes, kaasatus ja demokraatlik valitsemistava ning eraisikute ja sotsiaalsete eesmärkide seadmine kapitalist kõrgemale, kusjuures suurem osa kasumist reinvesteeritakse ja kasumi jaotamine liikmetele või aktsionäridele on piiratud, et saavutada organisatsiooni kestliku arengu eesmärgid või teenida ühiseid ja avalikke huve;

K. arvestades, et soolise palgalõhe vaevalise vähenemise taustal näitavad Eurofoundi uuringud, et paljud liikmesriigid ei ole siiani rakendanud ühtegi tasustamise läbipaistvuse meedet ning enamikus praegu kehtivates riiklikes meetmetes ei nõuta kõigi töökohtade võrdväärset väärtustamist[7];

L. arvestades, et töötajate õiglane liikuvus on sätestatud aluslepingutes ning see pakub ettevõtjatele ja töötajatele võimalusi ning seda tuleks edendada nii ELis kui ka kolmandatest riikidest pärit töötajate seas, tagades samal ajal seaduslike rändevõimaluste, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise kaudu ja deklareerimata töö vastu võideldes töö- ja sotsiaalõiguste täieliku austamise ja järgimise, mis hõlmab ka kolmandate riikide kodanikke;

M. arvestades, et ILO on tänu oma kolmepoolsele struktuurile ja laiale liikmeskonnale ülemaailmsete tööstandardite liider; arvestades, et pidades silmas ILO ülesannet edendada sotsiaalset õiglust, on organisatsiooni tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste keskmes kõigile õiglase ja inimväärse töökeskkonna tagamine, sealhulgas ühinemisvabadus ja kollektiivläbirääkimiste õigus, sunniviisilise või kohustusliku töö kõigi vormide kaotamine, lapstööjõu kasutamise tegelik kaotamine, diskrimineerimise kaotamine tööhõives ja kutsealal ning õigus ohutule ja tervislikule töökeskkonnale; arvestades, et ELi kontekstis on need õigused kaitstud ELi aluslepingute, põhiõiguste harta ja ELi tööõigustikuga; arvestades, et mõnele liikmesriigile tekitab nende kohustuste rakendamine ja täitmise tagamine raskusi;

N. arvestades, et sotsiaalpartneritel ja kodanikuühiskonna organisatsioonidel on inimväärsete töötingimuste tagamisel ning sotsiaalse õigluse ja võrdõiguslikkuse edendamisel keskne roll; arvestades, et teadusuuringute kohaselt on tööalane demokraatia tihedalt seotud töö kvaliteedi, tööhõive ja tööstuse

---

7 „Further experiences with pay transparency“ (Edasised kogemused tasustamise läbipaistvuse vallas), Eurofound, valmib 2025. aastal.

konkurentsivõimega[8];

1. on seisukohal, et komisjon ja liikmesriigid peaksid suurendama pingutusi Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamiseks kooskõlas La Hulpe'i deklaratsiooniga ja Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava põhjaliku ajakohastamise kaudu, et saavutada 2030. aasta peamised eesmärgid; kutsub komisjoni üles täiendama ajakohastatud tegevuskava osana asjakohasel juhul praeguseid peamisi eesmärke ning esitama seadusandlikke algatusi Euroopa sotsiaalõiguste samba täielikuks rakendamiseks;

2. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema Euroopa Parlamendiga koostööd, et töötada välja uus Euroopa sotsiaalne tulevikukokkulepe, mis hõlmab selgeid kohustusi ja investeeringuid järgmistes valdkondades: eurooplaste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohu vähendamine ning nullnetoheite saavutamine ELis 2050. aastaks;

3. tunnistab, et 1995. aastal Kopenhaagenis toimunud ülemaailmse sotsiaalarengu tippkohtumise kolm põhiteemat, mida peetakse sotsiaalarengu kolmeks sambaks, nimelt vaesuse kaotamine, täielik ja tootlik tööhõive ja inimväärse töö tagamine kõigile ning sotsiaalne kaasatus, on jätkuvalt asjakohased ja olulised ning omavahel seotud ja vastastikku tugevdavad;

4. rõhutab, kui tähtis on kasutada sotsiaalvaldkonna tulemustabelit ja sotsiaalse lähenemise raamistikku, et teha kindlaks riskid ja jälgida edusamme ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise saavutamisel, ebavõrdsuse vähendamisel, sotsiaalkaitsesüsteemide tugevdamisel ning inimväärsete töötingimuste ja kõrvalmeetmete edendamisel, et tagada ülemineku ajal õiglane kohtlemine; rõhutab, et sellega seoses on vaja tagada kestlik, sotsiaalselt õiglane ja kaasav Euroopa, kus sotsiaalõigused on täielikult kaitstud ja tagatud; tuletab meelde, et ELi kodanikud peavad sotsiaalset Euroopat üheks prioriteediks; rõhutab seega, et komisjon peab võimalikult kiiresti esitama kvaliteetsete töökohtade paketi, mis sisaldab kvaliteetsete töökohtade tagamiseks vajalikke seadusandlikke algatusi ja investeeringuid;

5. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid edendaksid demokraatiat töökohal, sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimisi ning töötajate õiguste kaitset, eelkõige rohe- ja digipöörde kontekstis; rõhutab vajadust jätkuvalt eraldada järgmises mitmeaastases finantsraamistikus sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimiste toetuseks piisavalt vahendeid ning tugevdada sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamist; nõuab rohkem jõupingutusi, et tagada meeste ja naiste võrdse töö eest võrdne tasu, suurendada tasustamise läbipaistvust ja tegeleda soolise ebavõrdsusega, et

---

8 „Measuring key dimension of industrial relations and industrial democracy“ (Töösuhete ja tööalase demokraatia põhimõõtmete mõõtmine), Eurofound, detsember 2023.

kaotada sooline palga-, pensioni- ja tööhõivelõhe ELis; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles rakendama soolõimet kõigis poliitikavaldkondades ja õigusaktides;

6. nõuab, et suurendataks pingutusi võitlemaks vägivalla, diskrimineerimise ja ahistamise vastu töömaailmas; rõhutab, kui tähtsad on töökohal võetavad ennetus- ja kaitsemeetmed, mille eesmärk on kaitsta töötajate heaolu ning füüsilist ja vaimset tervist; märgib tööga seotud psühholoogilise stressi suurenemist, mis on tingitud töökorralduse uute vormidega, pideva ühenduvusega ja digitaalse jälgimisega[9];

7. tuletab meelde, et ÜRO kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030 ja sellega seotud eesmärkides tunnistatakse, et vaesuse kaotamine selle kõikides vormides ja mõõtmetes, kaasa arvatud äärmuslik vaesus, on suurim ülemaailmne ülesanne ning kestliku arengu vältimatu tingimus ning et kedagi ei tohi kõrvale jätta ja esmalt tuleks tegeleda kõige rohkem mahajäänutega; nõuab seega, et esitataks terviklik lähenemisviis vaesuse kaotamise, sotsiaalkaitse ja kaasamise suhtes ning ulatuslik strateegia koos piisava toetuse ettenägemisega järgmises mitmeaastases finantsraamistikus, tuginedes Euroopa Parlamendi tulevasele algatusraportile ELi vaesusevastase strateegia kohta ja edasipüüdlikule taskukohaste eluasemete kavale, et lahendada eluasemekriis ja võidelda kodutuse vastu; rõhutab, et need uued algatused peavad täiendama teisi seonduvaid ELi strateegiaid tagamaks, et vaesuse vastu võitlemisel kasutatakse mitmemõõtmelist lähenemisviisi; tuletab meelde, et juba 2020. aastal hindas komisjon, et sotsiaalsete investeeringute summa on aastas 192 miljardit eurot vähem, kui on kodanike vajaduste rahuldamiseks vaja; rõhutab sellega seoses asjaomaste Euroopa fondide rolli vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemisel ning rõhutab vajadust säilitada järgmises mitmeaastases finantsraamistikus vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemiseks tugevad eraldiseisvad vahendid;

8. tuletab lisaks meelde ELi rolli kolmandate riikide sotsiaalses arengus, sealhulgas selliste fondide kaudu nagu Globaalne Euroopa; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et hulk riike on arengu, sealhulgas sotsiaalse arengu rahastamisest loobunud, millel on laastavad tagajärjed inimeste elule ja elatusvahenditele; nõuab tungivalt, et EL jätkaks praeguses ja järgmises mitmeaastases finantsraamistikus kindlalt sotsiaalse arengu toetamist välisriikides, et tagada stabiilsus ja stabiilne rahastamine ning teha koostööd kõigi asjaosalistega, et tagada sotsiaalse arengu eesmärkide järjepidev toetamine kogu maailmas;

9. nõuab tungivalt, et kõik liikmesriigid pingutaksid rohkem laste

---

9 „Living and Working in the EU e-survey 2024“ (2024. aasta e-küsitlus elamise ja töötamise kohta ELis), Eurofound, 2024.

vaesuse probleemi lahendamiseks, rakendades oma riiklikku tegevuskava Euroopa lastegarantii kohta, ning palub komisjonil tagada, et sellele eraldatakse järgmises mitmeaastases finantsraamistikus märkimisväärsed eelarvevahendid;

10. väljendab heameelt platvormitöö direktiivi[10] hiljutise vastuvõtmise üle, mis on pöördeline samm töötajate kaitsmisel digimajanduses; rõhutab vajadust laiendada sama kaitset töötajatele kõigis tehisintellektist mõjutatud sektorites, tagades, et inimkontrolli põhimõttest saab siduv standard, ning kordab üleskutset luua uus õiguslik algatus tehisintellekti ja algoritmilise juhtimise kohta töökohal, samuti õiguse kohta mitte olla kättesaadav; tuletab meelde, et tehisintellekti süsteemide kasutuselevõtt peaks olema kooskõlas rohepöörde ja kliimaeesmärkidega; rõhutab vajadust luua kestlikke kvaliteetseid töökohti arenevates sektorites või sektorites, mis on kaksikülemineku käigus muutunud, ja tugevdada üleminekute juhtimise ja üleminekuteks valmisoleku õigusraamistikku, edendades ühtlasi sotsiaalpartnerite rolli ja osalemist ning toetades kaasavat tööturupoliitikat;

11. rõhutab vajadust veelgi paremini tagada kvaliteetse avaliku hariduse tasuta pakkumise ja üldise kättesaadavuse, kvaliteetse koolituspoliitika ja pidevõppe, mis viivad inimväärse palgaga kvaliteetsete töökohtadeni; märgib, et strateegilised täiend- ja ümberõppe- ning koolitusprogrammid peavad olema kättesaadavad kõigile töötajatele, sealhulgas puuetega töötajatele, samuti tuleb neile tuleb maksta koolitustoetust ning programme tuleks ühtlasi kohandada töötajate vajadustele ja suutlikkusele; nõuab seega, et ELi tasandil kehtestataks töötajate individuaalne õigus koolitusele ja oskuste täiendamisele;

12. rõhutab, et kliima- ja elurikkuse kriisi ning majanduslikke ja demograafilisi probleeme silmas pidades ei tohiks ühtegi ELi praegust ega ka tulevast põlvkonda ega piirkonda kõrvale jätta ning et tuleks tagada üldine ligipääs kõigi jaoks õiglasele üleminekule; nõuab niisuguste algatuste esitamist, millega toetada nii noori kui ka eakaid ja puuetega inimesi, aga ka rahvastikukao probleemiga piirkondadele mõeldud meetmeid, nagu takistusteta juurdepääs taristule, sealhulgas ühistranspordile, digitaalsele ühenduvusele ja taskukohastele eluasemetele, avalikele teenustele, tervishoiule, pikaajalisele hooldusele ning alusharidusele ja lapsehoiule, samuti investeerimine parematesse töövõimalustesse, et vältida rahvastikukadu; palub liikmesriikidel tagada üldine õigustel põhinev juurdepääs kvaliteetsetele avalikele teenustele ja neisse investeerida; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles ka täielikult

---

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/2831 platvormitöö tingimuste parandamise kohta (ELT L, 2024/2831, 11.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj).

rakendama Euroopa hooldusstrateegiat, tagades kvaliteetsed, taskukohased ja kättesaadavad hooldusteenused kogu ELis;

13. nõuab tungivalt, et EL ja liikmesriigid tagaksid, et rohepööre oleks sotsiaalselt õiglane, toetades eriti töötajaid, leibkondi, piirkondi ja ettevõtjaid, keda mõjutavad struktuursed muutused ja tööturu uued nõudmised; märgib, et tugeva sotsiaaldialoogi kaudu kujundatuna võib kliimamuutustega kohanemise ja nende leevendamise strateegiate abil luua vastupanuvõimelisi majandusökosüsteeme, kvaliteetseid töökohti, kestlikke äriühinguid ja kaasavamat ühiskonda, jätmata kedagi kõrvale;

14. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tuginema kliimameetmete sotsiaalfondile ja looma ELi toetusel aluse sotsiaalkaitsesüsteemide kohandamisele ja tugevdamisele riiklikul tasandil tagamaks, et ühiskond on valmis tulema toime mõjuga, mida kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemine avaldavad töökohtadele ja elamistingimustele, nii et mõjutatud kogukonnad oleksid täielikult valmis uueks tööturuks;

15. nõuab, et kolmanda riigi kodanikke toetataks veelgi, et integreerida nad ELi tööturule ja kasutada nende andeid täielikult ära, kusjuures kvaliteetseid töökohti ja töötingimusi peab toetama tulemuslik integratsioonipoliitika ning seda ELi enda talentide rakendamist täielikult täiendaval viisil;

16. nõuab aktiivsete tööturumeetmete hoolikat jälgimist, samuti piisavat sissetulekutoetust, juurdepääsu inimväärsele ja taskukohasele eluasemele ning üleüldist sotsiaalkindlustust, et tagada tööturult enim tõrjutud inimeste, eelkõige naiste, puuetega inimeste, rändajate, LGBTIQ+ kogukonda kuuluvate inimeste, tööturule sisenevate noorte, eakate, maapiirkondades ja äärealadel elavate inimeste, pikaajaliste töötute, romade ja teiste vähemuste võrdne osalemine; rõhutab ka iseenda tööandjate vajadust piisava sotsiaalkaitse ja toetuse järele; tuletab selles kontekstis meelde, et miinimumsissetulekutoetuse tase jääb ELis enamasti tublisti allapoole riiklikku vaesuspiiri; nõuab tungivalt, et liikmesriigid rakendaksid täielikult nõukogu soovitust piisava miinimumsissetuleku kohta[11]; tuletab meelde miinimumsissetuleku tagamise kavade suurt tähtsust kogu maailmas, et aidata inimesi vaesusest välja tuua;

17. on seisukohal, et sotsiaalmajandus on Euroopa sotsiaalõiguste samba ja selle eesmärkide rakendamise märkimisväärne liikumapanev jõud, pakkudes sageli tööd vähekaitstud ja tõrjutud rühmadele ning täiendõpet; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama oma toetust kõigile sotsiaalsetele ettevõtetele, et edendada kvaliteetset,

---

11 Nõukogu 30. jaanuari 2023. aasta soovitus piisava miinimumsissetuleku kohta, mis tagab aktiivse kaasamise (ELT C 41, 3.2.2023, lk 1).

inimväärset ja kaasavat tööd; rõhutab, et sotsiaalmajanduse projektid nõuavad üldiselt tihedat partnerlust avaliku sektori asutustega, ning kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja avaliku sektori asutuste ja sotsiaalmajanduse organisatsioonide koostöö raamistiku;

18. rõhutab, et 2030. aasta kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks on vaja kohaldada ka hea valitsemistava põhimõtteid, mis põhinevad õigusriigil, vastutustundlikel institutsioonidel, tulemuslikul rakendamisel, seirel ja täitmise tagamisel ning õiguskindlusetuse vältimisel, sealhulgas ELi liikmesust taotlevate riikide jaoks; nõuab, et teise ülemaailmse tippkohtumise tulemusel koostatud poliitiline deklaratsioon sisaldaks sisulisi kohustusi kestliku arengu eesmärkide edendamiseks ja püsivate lünkade kõrvaldamiseks sotsiaalses arengus, samuti tugevaid järelevalve- ja läbivaatamismehhanisme; rõhutab, et vaja on korrapärast põhjalikku läbivaatamist, sealhulgas ministrite deklaratsioonide kaudu, mis esitatakse iga kahe aasta tagant; toetab ÜRO sotsiaalse arengu komisjoni taaselustamist ning tööministeeriumide ja sotsiaalpartnerite suuremat kaasamist ning kutsub ILO-t üles tegutsema peamise järelevalveorganina;

19. tuletab meelde, et rahu ja ülemaailmne koostöö on põhitingimused kestliku arengu saavutamiseks nii Euroopas kui ka kogu maailmas; rõhutab, et EL peab täitma rahvusvaheliste inimõiguste valdkonnas juhtrolli, rakendades täielikult ja tulemuslikult rahvusvahelisi inimõigustealaseid õigusakte; märgib, et inimõiguste valdkonna õigusaktide tähtsustamist kogu maailmas tuleb edendada ka diplomaatiliste ja majanduslike võimaluste kasutamise kaudu, ning võimaldada teistel, näiteks valitsusvälistel organisatsioonidel ja ametiühingutel, töötada vabalt inimõiguste standardite edendamise nimel kogu maailmas; nõuab tungivalt, et ÜRO liikmesriigid toetaksid ja edendaksid oma territooriumil sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide rolli ning tagaksid nende sisulise kaasamise tippkohtumise ettevalmistamisse ja järelmeetmetesse; rõhutab, et paljude sidusrühmade aktiivne kaasamine poliitika kujundamisse ja tulemuslikud kollektiivläbirääkimised võivad sotsiaalse arengu eesmärkide saavutamise edenemisele tunduvalt kaasa aidata; tuletab meelde, et inimõigusi ja sotsiaalõigusi saavad usaldusväärselt edendada ainult riigid, kes ise oma kohustusi täidavad;

20. kutsub ÜROd ja kõiki osalevaid riike ning eelkõige sotsiaaltippkohtumise võõrustavaid riike üles töö- ja sotsiaalseid õigusi täielikult austama, sealhulgas ratifitseerides ILO põhikonventsioonid ja võttes kohustuse pidada kinni sotsiaaldeklaratsiooni väärtustest; rõhutab Euroopa sotsiaalõiguste samba ja La Hulpe’i deklaratsiooni tähtsust tugeva sotsiaalse Euroopa ülesehitamisel; rõhutab vajadust uuendada pühendumust nii ELi sotsiaalsete eesmärkide kui ka kestliku arengu eesmärkide saavutamisele 2030. aastaks Euroopas ja kogu maailmas;

21. võtab murega teadmiseks aeglased edusammud kestliku arengu eesmärkide saavutamisel kogu ELis, kusjuures edasimineku tempo aastatel 2020–2023 oli võrreldes 2016.–2019. aastaga enam kui poole võrra aeglasem; väljendab muret selle pärast, et kestliku arengu eesmärke ei ole Euroopa Komisjoni praeguse presidendi poliitilistes suunistes sõnaselgelt mainitud; rõhutab, kui oluline on tugevdada ELi pühendumust sotsiaalsele progressile ja kestliku arengu eesmärkide saavutamisele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles täitma oma kohustust täita ELi ühiseid eesmärke ja eelkõige ELi lepingu artiklit 3; kutsub seda silmas pidades ELi üles tegutsema konstruktiivselt selle nimel, et võetaks vastu ettevõtlust ja inimõigusi käsitlev ÜRO leping, mille eesmärk on reguleerida rahvusvaheliste korporatsioonide ja muude äriühingute tegevust, et järgida õiglasi palgatavasid väljaspool ELi ning võimaldada ebaõiglaste palgatavade ohvritel õiguskaitset taotleda;

22. nõuab, et ELi toetaks ülemaailmset üleminekut mitteametlikult tööhõivelt ametlikule tööhõivele kooskõlas ILO soovitusega 204, edendades õiglasi tööstandardeid, inimväärset tööd ja juurdepääsu sotsiaalkaitsele; julgustab selle eesmärgi integreerimist ELi arengu- ja kaubanduspoliitikasse ning välistegevusse;

23. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.